

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2024-09-24

Diarienummer:
KTN-2023-00490

Handläggare:
Pia Sörås Staflin, Helena Westin, Tuva-Li Peter-Lidé, Ella
Tuononen

Riktlinje för kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** anta Riktlinje för kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor.

Ärendet

I Uppsala kommun är ansvaret för kulturarvsfrågor fördelat på flera nämnder och bolag. Kulturnämnden ansvarar för flera av kommunens kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter.

Riktlinjen för kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor har tagits fram för att beskriva kulturnämndens förhållningssätt och agerande i relation till kulturarv och det kulturarvsarbete som kulturnämnden bedriver och stöder. Vidare för att stötta tjänstepersoner och förtroendevalda i bedömningar och prioriteringar.

I handlingsplan till Uppsala kommuns kulturpolitiska program 2020–2023 (KSN-2019-0323) har KTN getts uppdraget att ta fram styrdokument för kommunens kulturarvsarbete med särskilt fokus på målgrupperna barn och unga samt nya invånare. Föreliggande förslag till riktlinje är ett led i detta arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Uppsala konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen. Samtliga avdelningar inom förvaltningen har givits möjlighet att lämna synpunkter.

I beredningen av ärendet har förslaget till riktlinje sänts på kommunintern remiss till stadsbyggnadsförvaltningen, Uppsala stadsarkiv och Destination Uppsala AB. Externa remissmottagare har varit Länsstyrelsen Uppsala län, Region Uppsala, Upplandsmuseet, Svenska kyrkan Uppsala, Statens fastighetsverk samt Upplands

fornminnesförening och hembygdsförbund. De remissmottagare som inkommit med synpunkter har varit positiva till riktlinjen.

Föredragning

Kulturarv är lämningar av människors liv och verk i det förflutna som bedöms vara viktiga i samtiden och angelägna att bevara för kommande generationer. I Uppsala kommun finns en stor mängd kulturarv. Här finns såväl internationellt kända kulturarv, kulturarv som är av betydelse på riksnivå och sådana som är lokalt intressanta.

I Uppsala finns många kulturarvsaktörer. Inom den kommunala organisationen är ansvaret för frågor inom kulturarvsområdet fördelade på flera nämnder och bolag. I förslaget till riktlinje ges exempel på Uppsala kommuns roll som kulturarvsaktör. Kulturnämnden ansvarar för kommunens kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter som inte tillhör plan- och byggnadsnämnden och namngivningsnämndens ansvarsområden.

Riktlinjen syftar till att:

- Beskriva kulturnämndens förhållningssätt och agerande i relation till kulturarv och det kulturarvsarbete som kulturnämnden bedriver och stöder
- Stödja tjänstepersoner och förtroendevalda i bedömningar och prioriteringar inom det kulturarvsarbete som kulturnämnden bedriver och stöder.

I riktlinjen ges en sammanfattande bakgrund och exempel på kulturarv i Uppsala. Vidare beskrivs skillnaden mellan begreppen kulturarv, kulturmiljö och kulturhistoriskt värde.

I förslaget till riktlinje beskrivs kulturnämndens ansvar, förhållningssätt och agerande i kulturarvsfrågor. Nedan ges en sammanfattning.

Ansvar. Kulturnämnden ansvarar enligt Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun (2023) för kulturarvsfrågor och verksamheter som inte tillhör plan- och byggnadsnämnden och namngivningsnämnden. I riktlinjen ges exempel på kulturnämndens befintliga arbete med kulturarvsfrågor.

Förhållningssätt. Kulturarv är en källa till kunskap, identitet och upplevelser, samt en resurs för ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Kulturarv är en självklar del av en god och stimulerande livsmiljö. Kulturnämnden vill bibehålla omistliga värden, levandegöra historien och belysa samtiden i en kommun som utvecklas. Vidare vill kulturnämnden skapa goda förutsättningar för framtidens kulturarv genom att bidra till god kvalitet i kommunens fysiska planering och byggnation, samt verka för öppenhet inför nya kulturyttringar och kulturarv.

Agerande. Kulturnämnden erbjuder invånare och besökare i Uppsala högkvalitativa förstahandsupplevelser av kulturarv. Kulturnämnden agerar med kompetens, hänsyn, samverkan och bredd i kulturarvsfrågor. I riktlinjen specificeras vad det innebär.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 23 september 2024
- Bilaga, Riktlinje för kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kulturnämnden

Dokumentansvarig:
Avdelningschef, Uppsala konst och kulturarv

Datum:
2024-10-24

Diarienummer:
KTN-2023-00490

Riktlinje för kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Kulturarv i Uppsala	3
Kulturarv, kulturmiljö och kulturhistoriskt värde	3
En mångfald av kulturarv.....	4
Kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor	5
Den kommunala organisationen som kulturarvsaktör.....	5
Kulturnämndens ansvar för kulturarvsfrågor	5
Lagbestämmelser och krav	6
Kulturnämndens förhållningssätt till kulturarv	6
Kulturnämndens agerande i kulturarvsfrågor	6
Relaterade dokument.....	7
Organiserande styrdokument:.....	7
Aktiverande styrdokument:	7
Normerande styrdokument:	7
Övriga.....	8
Bilaga 1: Kulturarv, kulturmiljö och kulturhistoriskt värde Exemplet Sjukhusverksamheten i Ulleråker	9

Inledning

Kulturarv är lämningar av människors liv och verk i det förflutna som bedöms vara viktiga i samtiden och angelägna att bevara för kommande generationer. Ett lands kulturarv är en enande kraft och källa till vårt kollektiva minne.

Kulturarvet har en viktig del i det psykologiska försvaret, i beredskapsplaneringen och för att stärka vår motståndskraft. Även klimatförändringar kan påverka kulturarvet på olika sätt. Hur vi skyddar och bevarar vårt gemensamma kulturarv är ständigt aktuellt.

Att skydda och vårda kulturmiljön är en nationell angelägenhet och ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön (1 kap. 1 § kulturmiljölagen (2013:548)).

I Uppsala kommun är ansvaret för frågor inom kulturarvsområdet fördelat på flera nämnder. Kulturnämnden ansvarar för kommunens kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter som inte tillhör plan- och byggnadsnämnden och namngivningsnämndens ansvarsområden. Plan- och byggnadsnämnden ansvarar för kulturmiljöfrågor enligt plan- och bygglagen (2010:900) och kulturmiljölagen (1988:950) samt planering och förslag till inrättande av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken (1998:808). Namngivningsnämnden ansvarar för namngivning av kvarter, gator, bostadsområden, vägar, broar och allmänna platser. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för kommunens prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Kommunstyrelsen ansvarar som arkivmyndighet enligt arkivlagen för vård och tillgängliggörande av skriftligt kulturarv i form av kommunala verksamheters arkiv. Destination Uppsala AB agerar på uppdrag för att samordna platsutvecklingsprocesser tillsammans med olika aktörer och arbetar för att fler ska ta del av Uppsalas kulturarv.

Syfte

Den här riktlinjen syftar till:

- att beskriva kulturnämndens förhållningssätt och agerande i relation till kulturarv och det kulturarvsarbete kulturnämnden bedriver och stöder.
- att stödja tjänstepersoner och förtroendevalda i bedömningar och prioriteringar inom det kulturarvsarbete kulturnämnden bedriver och stöder.

Omfattning

Den här riktlinjen gäller för kulturnämnden.

Kulturarv i Uppsala

Kulturarv, kulturmiljö och kulturhistoriskt värde

Begreppet *kulturarv* kan avse alla materiella och immateriella uttryck (spår, lämningar, föremål, konst och konstruktioner, miljöer, system, strukturer, verksamheter, traditioner, namnskick, kunskaper et cetera) för mänsklig påverkan. Oavsett om det skrivs i obestämd eller bestämd form – kulturarv eller kulturarvet – innefattar det en mångfald av kulturarv. Ibland kan begreppet preciseras för att belysa särskilda delar av

samhällsutvecklingen, till exempel det biologiska kulturarvet, det industriella kulturarvet eller modernismens kulturarv.

Begreppet kulturarv innefattar också en värderande aspekt. Vissa företeelser som bedöms som kulturarv idag ansågs inte som sådant tidigare, och i framtiden kommer nya bedömningar av vad som är kulturarv att göras. Inom och utom den professionella kulturarvssektorn finns många olika aktörer som alla formulerar egna uppfattningar av vad som är värdefullt att bevara, använda och utveckla för framtiden. Exempel på sådana aktörer är myndigheter, museer, arkiv, forskare, antikvariska konsulter, föreningar och privatpersoner.

Begreppet *kulturmiljö* avser den av människor påverkade miljön. En kulturmiljö kan vara en enskild byggnad, spår av mänsklig verksamhet, till exempel en lämning, fornlämning, anläggning eller kulturlandskap, ett landskapsutsnitt eller en bygd. Kulturmiljön är en del av kulturarvet.

Kulturhistoriskt värde är de möjligheter en kulturmiljö bär på för att förmedla kunskap om och förståelse av olika skeenden och sammanhang, samt därigenom människors livsvillkor i skilda tider. Värdet utgörs av olika egenskaper som kan vara exempelvis byggnadshistoriska, socialhistoriska eller personhistoriska. Värdet kan också vara konstnärligt eller miljöskapande, eller bestå i identitets-, traditions- eller symbolvärde. Kulturhistoriska värden kan bevaras, förvanskas eller förstöras genom olika aktiviteter. De kan också tydliggöras, förstärkas och tillgängliggöras genom olika vård- och förmedlingsinsatser. Det är det kulturhistoriska värdet i en kulturmiljö som kommunen enligt plan- och bygglagen tar hänsyn till i frågor som rör detaljplaner och bygglov.

I bilaga till riktlinjen exemplifieras förhållandet mellan begreppen *kulturarv*, *kulturmiljö* och *kulturhistoriskt värde* genom exemplet ”Sjukhusverksamheten i Ulleråker”.

En mångfald av kulturarv

Inom Uppsala kommun finns en stor mängd kulturarv och kulturarvsaktörer. Här finns både internationellt kända kulturarv, kulturarv som är av betydelse på riksnivå och sådana som är lokalt intressanta.

Det linneanska kulturarvet med platser, vandringsleder, botaniska spår och andra företeelser knutna till Carl von Linné har internationell dignitet. På riksnivå är flera av Uppsalas kulturarv av betydelse och bidrar till stadens identitet och attraktivitet – domkyrkan, Uppsala universitet, Uppsala slott och Gamla Uppsala. Inom kommunen finns också 18 områden som är utpekade som riksintresse för kulturmiljövården. En stor del av Uppsala stad och kulturlandskapet söderut till Flottsund är ett sådant område. Men även större delarna av kommunens öppna slätt- och dalgångslandskap är utpekade som riksintresse för kulturmiljövården. Tillsammans speglar de Upplands mångtusenåriga utveckling från det att landet steg ur havet fram till idag.

Både inom och utom riksintresseområdena finns ytterligare kulturmiljöer och företeelser med högt kulturhistoriskt värde som speglar lokal historia och traditioner. Exempel på sådana är industrihistoriska och medicinhistoriska miljöer, landsbygdernas odlingslandskap, kyrkor och andaktslokaler, och modernismens bebyggelse. Genom till exempel Natura 2000-områden bevaras och vårdas även vissa områden med kulturhistoriska värden. I kommunen finns ett rikt lokalt föreningsliv som tar tillvara och förmedlar kulturarv av olika slag.

Kulturnämndens arbete med kulturarvsfrågor

Den kommunala organisationen som kulturarvsaktör

Flera nämnder och bolag inom Uppsala kommun verkar inom kulturarvsområdet, både när det gäller att bevara och att använda kulturarv. Några exempel är:

- I fysisk planering har kommunen en viktig roll när det gäller att beakta, ta tillvara och värna kulturmiljöer, exempelvis i arbetet med översiktsplan, detaljplaner och bygglovshandläggning. Arbetet regleras i plan- och bygglagen och miljöbalken. Enligt reglementet ansvarar följande nämnder för arbetet: Kommunstyrelsen (KS), Plan- och byggnadsnämnden (PBN), Gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN), Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) och Namngivningsnämnden (NGN).
- Kommunkoncernen har som fastighetsägare hand om att förvalta och utveckla de kulturmiljöer som ingår i det kommunala fastighetsbeståndet.
- Stadsarkivet och Fyriskällan bevarar, förädlar och förmedlar kommunens skriftliga och tryckta kulturarv och är en källa till kunskap om kommunens historia, demokratins utveckling och stadens förändring.
- Destination Uppsala AB verkar för att många ska ta del av Uppsalas kulturarv, exempelvis genom att samordna olika aktörer i platsutvecklingsprocesser med utgångspunkt från platsens kulturarvsvärden.
- I förskolans och grundskolans uppdrag (i respektive läroplan) ingår att överföra och utveckla kulturarv, i form av värden, traditioner och historia, språk och kunskaper, från en generation till nästa. I gymnasieskolans läroplan anges att varje elev ges kunskaper om och insikt i centrala delar av det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet. Ansvaret för skolverksamheten ligger hos utbildningsnämnden (UBN).

Kulturnämndens ansvar för kulturarvsfrågor

Kulturnämnden ansvarar enligt Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun (2023) för kulturarvsfrågor samt därtill hörande verksamheter som inte tillhör plan- och byggnadsnämnden och namngivningsnämndens ansvarsområden. Exempel på befintligt arbete med kulturarvsfrågor inom kulturnämnden är:

- Verksamhetsområdet *Kulturarv och gestaltad livsmiljö* arbetar med bland annat platsutveckling, nämndärenden rörande kulturarv (främst yttranden i planfrågor) samt deltar i kommunövergripande processer som berör kulturarv (exempelvis arbetet med översiktsplan).
- Tillgängliggörande av kulturarv genom den digitala guiden *Uppsala konst och kulturarv*.
- *Biotopia* levandegör och förmedlar det gröna kulturarvet, exempelvis genom Linnéstigarna
- *Uppsala slottshistoriska* tillgängliggör utvalda delar av Uppsalas och slottets kulturarv.
- *Offentlig konst*s förvärv, förvaltning och förmedling av konstsamlingen i offentliga miljöer inomhus och utomhus. Offentlig konst som kulturarv bevakas i kommunens detaljplanearbete.
- *Uppsala konstmuseums* förvärv, förvaltning och förmedling av sina konstsamlingar.

- Beredning av *bidrag och stipendier* inom kulturarvsområdet och stöd till kulturarvsaktörer.
- Delfinansiering av *Uppsala Linneanska trädgårdar* samt representation i *Trädgårdsdirektionen*.

Lagbestämmelser och krav

Följande lagrum ställer krav på kommunens arbete med kulturarv:

- Plan- och bygglag (2010:900)
- Miljöbalk (1998:808)
- Kulturmiljölag (1988:950)
- Museilag (2017:563)
- Lag om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (1960:729)
- Arkivlag (1990:782)

Kulturnämndens förhållningssätt till kulturarv

Kulturarv är en källa till kunskap, identitet och upplevelser, och en resurs för ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. En mångfald av kulturarv – av internationell, nationell, regional och lokal betydelse från alla tider fram till idag – är en självklar del av en god och stimulerande livsmiljö.

Kulturnämnden vill därför bibehålla omistliga värden, levandegöra historien och belysa samtiden i en kommun som utvecklas. Kulturnämnden vill skapa goda förutsättningar för framtidens kulturarv genom att bidra till god kvalitet i kommunens fysiska planering och byggnation, samt verka för öppenhet inför nya kulturyttringar och kulturarv.

Kulturnämndens agerande i kulturarvsfrågor

Kulturnämnden erbjuder invånare och besökare högkvalitativa förstahandsupplevelser av kulturarv i Uppsala. Ett viktigt mål är att nå fler, särskilt barn och unga och nyinflyttade, både på platser med kulturarv och digitalt.

Kulturnämnden agerar med *kompetens, hänsyn, samverkan* och *bredd* i kulturarvsfrågor.

Kompetens

- De förmedlande verksamheterna bedriver kulturarvsarbete som präglas av en hög kompetensnivå, grundad i ett vetenskapligt baserat synsätt, och med god pedagogik.
- Kulturnämnden bidrar till att beakta kulturarvsperspektivet i samhällsplaneringen. I planprocessen deltar förvaltningen vid startmöten av detaljplaner samt vid remissförfarandet av planärenden genom sakkunnig ärendeberedning utförd med antikvarisk kompetens.

Hänsyn

- Kulturnämnden bidrar med kunskap om platsers identitet ur kulturarvsperspektiv i planeringsprocesser.
- Kulturnämnden beaktar lokala kulturarvsaktörers kunskap och synpunkter.

Samverkan

- Kulturnämnden samverkar med och stödjer den kommunala organisationen och dess bolag i kulturarvsfrågor, bland annat genom ett nätverk för tjänstepersoner.
- Kulturnämnden utvecklar samverkan med föreningslivet, museer och andra aktörer inom kulturarvsområdet.
- Kulturnämnden stödjer skolans arbete med kulturmiljöpedagogik och kulturarvspedagogik utifrån läroplanernas skrivningar.
- Kulturnämnden stödjer föreningar som är verksamma inom kulturarvsområdet.

Bredd

- Kulturnämnden arbetar med ett brett urval av kulturarv som är av både internationell, nationell och lokal betydelse.
- Kulturnämnden strävar efter att det urval av kulturarv som förmedlas av verksamheterna representerar många olika grupper i samhället, olika perspektiv och olika delar av kommunen.
- Kulturnämnden verkar med en bredd av förmedlingsmetoder för att skapa medvetenhet om kulturarvet.

Relaterade dokument

Organiserande styrdokument:

- Reglemente för kommunstyrelsen och övriga nämnder i Uppsala kommun (KF, KS 2023)
- Delegations- och arbetsordning för kulturnämnden (KTN 2023)

Aktiverande styrdokument:

- Mål och budget 2025 med plan för 2026–2027 (KTN, KF planerat beslut 2024)
- Kulturpolitiskt program (KTN, KF 2020). (Ny handlingsplan under framtagande 2024)
- Översiktsplan, Uppsala kommun (KF, KS 2016)
- Uppsalas innerstadsstrategi (KF, KS 2016)
- Kulturnämndens verksamhetsplan och budget 2024–2026 (KTN 2024)
- Landsbygdsprogram för Uppsala kommun samt handlingsplan (KF, KS 2017)
- Program för krisberedskap och civilt försvar 2024–2027 (KF 2024)

Normerande styrdokument:

- Arkitekturpolicy (PBN 2017)
- Riktlinjer för arbetet med Uppsala kommuns offentliga konst (KTN 2017)
- Riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst (KTN 2020, KS 2023)
- Riktlinje för Uppsalas träd (KS 2024)
- Riktlinjer för skyltar i Uppsala (PBN 2022)
- Uppsalas färger (PBN 2021)

Övriga

- Överenskommelse och handlingsplan mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018–2023 (KF 2018)

Bilaga 1: Kulturarv, kulturmiljö och kulturhistoriskt värde Exemplet Sjukhusverksamheten i Ulleråker

I syfte att exemplifiera förhållandet mellan begreppen *kulturarv*, *kulturmiljö*, och *kulturhistoriskt värde* ges här ett exempel: Sjukhusverksamheten i Ulleråker.

I början av 1800-talet flyttades psykiskt sjuka hospitalspatienter ut från staden till Ulleråker i syfte att skilja dem från kroppsligt sjuka lasarettspatienter. Tidens vårdideal, med trädgårdsverksamhet och utevistelser, kunde också tillgodoses på den nya platsen. Den byggnad som i dag benämns Hospitalet stod färdig 1885 och är stilmässigt inspirerad av både barock och klassicismen. Arkitekt var Axel Kumlien, som ritat Grand Hotel i Stockholm och många ytterligare vårdinrättningar i Sverige. Byggnaden är interiört utformad med strikt ordning och symmetri för att motverka förvirring hos patienterna. Höga rumshöjder och stora ljusinsläpp förstärker känslan av renlighet och en hälsosam miljö. Sjukhusets arkiv har bevarats sedan 1700-talet på arkivinstitutioner som en del av kulturarvet. Arkiven ger möjlighet till forskning om sjukhusverksamheten, sjukvårdshistoria och individrelaterad forskning.

Sjukhusverksamheten i Ulleråker började avvecklas under 1990-talet. Efter avvecklingen har stadsdelen utvecklats med bostäder och verksamheter. Idag pågår ett omfattande stadsutvecklingsprojekt som ska utveckla området till en modern stadsdel på historisk mark.

Hospitalet i Ulleråker med dess omgivningar är en *kulturmiljö* med högt *kulturhistoriskt värde*. I det kulturhistoriska värdet ingår arkitekturhistoriska egenskaper kopplade till arkitektens utformning och de stilar som byggnaderna på området med omgivande parker är uttryck för. Här ingår också socialhistoriska egenskaper genom att lämningarna av sjukhusområdet är ett uttryck för synen på mentalsjukvård och på de intagna från 1800-talet till idag. Kulturhistoriskt värde måste således inte enbart bestå av positiva associationer utan handlar om vad en kulturmiljö förmedlar i form av kunskap och förståelse för gångna tider. Det är det kulturhistoriska värdet i en kulturmiljö som kommunen enligt plan- och bygglagen tar hänsyn till i frågor som rör detaljplaner och bygglov. Ulleråkers kulturhistoriska värden är grundligt beskrivna genom en kulturmiljöutredning av Upplandsmuseet 2014.

När Hospitalsbyggnaden bevaras och berättelsen om sjukhusverksamheten i Ulleråker förmedlas på olika sätt blir både byggnad och tillhörande historia ett *kulturarv*: något som anses viktigt att bevara och sprida kunskap om. Sjukhusverksamheten i Ulleråker, med alla de berättelser om de vårdande och de intagna som finns bevarade är ett tydligt exempel på en plats av historisk betydelse som väcker uppmärksamhet och känslor. Inom området finns Medicinhistoriska museet som förmedlar det medicin- och psykiatrihistoriska kulturarvet. Hospitalsträdgården kommer att bli det utvecklade Ulleråkers stadsdelspark. Här vårdas det gamla landskapets värden och nya kvaliteter tillförs. De senaste åren har såväl tidsbegränsade som permanenta konstverk tagit plats i området. Konstnärerna har reflekterat över Ulleråkers kulturarv och dess dåtid, nutid och framtid. I hospitalsbyggnaden har ateljéföreningar och kulturskapare numera arbetsplatser. Här blandas historia och samtid, i olika lager. Då hospitalet var i drift, på 1950-talet, studerade den blivande filosofiska fixstjärnan Michel Foucault vårdinrättningens arkiv vilket satte spår både i hans egna verk och, på senare år, i kulturutbudet. Uppsala stadsteater har till exempel gett pjäsen *Vansinnets historia* – en fantasi om vad som hände under Foucaults tid här.

Alla dessa förmedlingar av historien bidrar till att skapa, utveckla och förändra kulturarv. Kulturarv bidrar till möjligheten att både uppleva, uppröras, lära sig och diskutera händelser och företeelser i det förflutna och samtiden och är således en viktig resurs.